

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10. П. пов.
Конто почт. шая 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. переполов.
Рукориси не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в криву 4-20 ал.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750
ал., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Руму-
нії 150 лей, Болгарії 750
ал., Австрії 750 ал. Змін-
адреси 1 дол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
17 сот.

Тисячліття хорватської державности.

Хорватський всесокільський звіт у Загребі.

Загреб, 29 вересня 1925.

На Богоявлення великий двір в
леж загребського собору св. Сте-
пана своїм могутнім голосом спові-
стив Загреб і всіх Хорватів про
наступлення ювілейного року, 1000-
ліття хорватського королівства
(925—1925). По всіх містах, містеч-
ках та селах, де тільки бється хор-
ватське серце відбуваються ювілей-
ні свята. Справді наші брати Хор-
вати мають чим радіти, мають що
святкувати!

Зайвим було б тут переповідати
історію Хорватії. Пригадаймо собі
тільки, скільки то держав в тії ти-
сячліт літ втратило свою незалеж-
ність, скільки народів проковтнула
чужа культура, скільки то змін і
перемін наступило в житті інших,
більших від них народів? А й в
Хорватії були часи, коли від неї
відірвали кусок за куском землі,
коли вона була обмежена тільки
до трьох округів (Загреб, Вараж-
дин, Кріжевіц), коли „їхні“ з чужої
династії королі йшли на повне ви-
народоулення Хорватів, зваблюва-
ли там своїх колоністів, відкрива-
ли чужомовні школи, важніші ста-
човища в державі обсаджували во-
зозами хорватства.

Та ніщо не зломлю хоробрих і
завзятих Хорватів. Бо хоч не в тім
самім обсязі, як це було за першо-
го хорватського короля Томислава
925 р., коли то він на дуванській полі
(в середній Далматії) після сла-
вної перемоги над болгарським царем
Симеоном проголосив зєднання у-
сіх хорватських земель, а народ з
вдячності проголосив його коро-
лем, — та всетаки завдяки незлом-
ній відпорності й національній са-
вѣдомості хорватський народ зумів
внищити всі заходи ворогів і Хор-
вати віджидали свята тисячліття
свого існування.

Свідомо свого великого минуло-
го Хорватія славить сьогодні це
свято з належною гідністю. Та
першом святочних обходів був
закладаний з тої нагоди III. всесо-
кільський звіт у Загребі в днях
14—16. серпня ц. р. Цей звіт
буде прегарною маніфестацією хор-
ватської думки, доказував вже на
тиждень передтим прийом, який у-
важав Загреб для хорватських со-
кіль, що приїхали сюди на звіт
ген аза моря в далекого Шіага.
Майже 50 тисяч Загреблян устави-
лося вулицями в густі ряди, вита-
ючи далеких гостей. В Загребі не
було будинку, на яким не повізав
своє святочний хорватський червоно-
біло-синій прапор. По всіх усядах
бачилося гарячкові приготування
до дня 14—16 серпня. Там в тому
жні Загреб мали залляти червоні
шавки і червоні сорочки соколів,
шавку і гордошів хорватського на-
роду. Зі всіх усядів простували до
Загребу соколи, які особливо в о-
станніх роках терпіли всі перет-
радування до розважання своїх то-
варистів включно, а які з найдаль-
ших закутків рідної батьківщини
своєю присутністю з нагоди вели-
кого свята мали віддати поклон
своєму гордому Загребові, яким ш-
кому з ворогів ще не вдалося за-
володіти.

На це свято були запрошені й
інші славянські народи, між ними
й Українці. Та — на жаль — коім
двох делегатів „Сокола-Батька“ (в
особі інж. Володимира Ш. хевича і
моїй) з чужинців не явився ніхто.
Чехи відповіли, що не можуть бра-
ти участі тому, що ще не виріше-
ний спір між тутешнім югославян-
ським Соколом і хорватським, По-
ляки взагалі нічого не відповіли, а
Болгари не одержали дозволу від
влади з огляду на неупорядковані
відносини між Білгородом і Софією.

На програму святочного звіту
в днях 14—16 серпня зложился
сокільський змагання. Для 15. серпня
рано вирушив містом святочний
похід в адмін. площі на Сла-
вічеву піяцу, де старшина сокіль-
ського союзу тов. Лашко Кріж в
імені хорватського Сокольства при-
вітав місто Загреб та передав по-
садничкові міста ювілейну горорі-
зу першого хорватського короля
Томислава. В часі його промови
увійшли на підвищення витані
грімкими оплесками міністри й
інші представники влади. Посаднич
міста інж. Векослав Гайнцель гар-
мою промовою подякував за дар
і похід попростував далше до
„Сокольського Дому“. Оділя в
1-й годині відбувся в ратушеві
ресторані бенкет, на який були за-
прошені крім старшин сокільських
товариств міністри, посадики міста
та представники різних хорват-
ських товариств. Після тоасти була
поздоровлені й українська де-
легация. Відповідав тов. інж. В.
Шухевич, зазначаючи в своїй про-
мові, що уважає собі за честь в
імені „Сокола-Батька“ привітати
хорватське Сокольство з великим
святом, тим більше, що й Ідеоло-
гія народу хорватського та украї-
нського є та сама: боротьба за сво-
боду. Беремо участь в святі —
говорив він — з тим більшою раді-
стю, бо знаємо, з якою увагою і
розумінням Хорвати слідять наші
змагання до осягнення нашого на-
ціонального ідеалу. Кінчаючи свою
промову, бесідник зложив поба-
жання хорватському народові.

Після обіду мали відбутися про-
грамові звітні вправи, на які
приїхав король і королева. Та ле-
дє привітали короля і всім со-
тєнь стало до вправ, як небо не-
сподівано акрилося густими чорни-
ми хмарами, а за кілька хвилин по-
лився дощ з градом і громами.
Повстала страшна паніка, в якій
було чотири смертні випадки та
декілька покалічень. Вечером від-

булася чудова ілюмінація міста та
райт у посадики міста.

Останній день звітний (16. серпня)
був призначений на сипання могили-
памятника. Зворушливий був це
вид, коли соколи несли на раче-
нах п'ятькілеві мішочки з землею,
принесеною з собою з найдальших
закутків Хорватії, з місцевостей,
зв'язаних тісно з історією Хорватії.
Сама могила висипана на одній бе-
тоновій „ризниці“, в яку зложено
ріжні предмети уживані в сучасно-
сті хорватським народом.

На те насипано землю; на верх
ведуть сходні, де знаходиться кам'я-
ний стовп; на його західнім боці
вписаний рік 925 і діаграма: „То-
мислав prvi kruna se hvata, s njome
da kruni — ropoz Hrvata!“ — а на
східнім боці: 1925. „Для хорват-
ської праці в грядучий віках Сокол
буде життям і надією!“. Могилу
має акривати фльора Хорватії, а
перед могилою при вході мають
засадити десять лип, — десять ми-
нутих віків.

Місцеве сокольство (Загреб і око-
лиця), щоб бодай вчасні віддичи-
ти громадянству за матеріальні
втрати, улаштувало вправи на дру-
гу неділю 23. серпня. Цивільчесь на
зручне й ритмічне виконання по-
одиноких точок, між якими вибива-
ються на перше місце вічні вправи
Добричєвчє, символічні вправи
сільських соколів і вправи шабля-
ми кінного Сокола укладу Бранімі-
ра Решє та на причуд гарні сим-
волічні вправи хорват, Сокола з
Америци, — можна тільки щиро
жаліти, що неприхильне небо не
дозволило хорватському сокіль-
ському Союзові виступити в днях
звітних в повній красі та з повною
програмою.

На прикінці мушу ще згадати й
про сокільську виставу, уладжену
з нагоди звітної. Супроводжав по-
ній і давав пояснення дуже вичли-
вий тов. Ульєнік, та симпатичний
сокільський ветеран тов. д-р Ф.
Бучар. Переходячи від групи до
групи виставлених предметів (з у-
країнських річей є тільки одна жо-
вот-синя лента, топірець і один зна-
чок!), бачили ми наглядно високій
культурний рівень хорватського
Сокольства. Там бачили ми теж,
що можна осягнути впертою й по-
сєдєвною працею. Ми перекона-
лися, що мала Хорватія, обходячи
тисячліття свого існування, може
бути гордою своїми дотеперішніми
досягненнями. Від серця бажаємо
братом Хорватам, щоб всі літо-
писці і в дальшій будучині запи-
сали про їх подвиги, які колись за-
писав наш літописець Нєстор: „Си-
меоон (болгарський) пішов в наїзд
на Хорвати і Хорвати його по-
бідили“. Василь Войтанівський.

Закарпатська Україна.

Переименовання народницької хлібо-
робської партії.

Дотеперішня хліборобська партія
із найбільш виразним національ-
но українським характером з усіх пар-
тій Закарпаття, ухвалою ширшої
екзекутиви 18 вересня ц. р. прий-
няла нову назву: „Християнсько-
народна партія“. Ужгородська „Сво-
бода“ пояснює, що ця зміненна на-
зва краще висловлює програму
партії, в основу якої покладено дві
головні ідеї: християнський характер
і народний напрям. Цей зміни —
читаемо там — домагались най-
активніші партійні робітники. М. а
на зміну назви відкинула досі від-
окремлена пашівська група „Рус-
ського Слова“, яка вже на перші
наради христ.-нар. партії вислала
свого делегата д-ра Степана Гой-
дича; цьому обєднанню „Свобода“
признає велике значіння. Справу
реорганізації партії повірено комі-
тетові під проводом о. Августина
Волошина. Партія організує двє
секретаріати: в Ужгороді й Пря-
шеві.

У передовій статті п. н. „Всі пл-
одні прапорі“ „Свобода“ займа-
ється ближше ідеологічними й так-
тичними напрямками християнсько-
народної партії. Дотеперішня по-
літика всіх закарпатських — як
урядових так і опозиційних партій —
приготовалє лише шлях денационалі-
зації та з дня на день скріплює
централізм. Одні з тих партій ціл-
ком утратили свій український (рус-
кий) і автономічний характер, ав-
завшись нерозривно з чеськими
урядовими партіями, інші ведуть
чисто мадяронську політику, фінан-
совану мадярськими грішми, інші
знову дискредитують закарпатську
українську (руську) національну
справу комуністичними демагогіч-
ними гаслами. „Всі ті партії, — чи-
таємо у „Свободі“, — централь-
стичні, мадярські і більшевизські;
є ворогами Русинів, що ясно видно
з їх денационалізаційного культур-
ного напрямку, бо всі вони пінуть
по московськи або по зяччю, ли-
ше не по нашому“. І тому христ.-
нар. партія заявляє, що годі даль-
ше оставатися у службі чужим
інтересам, а пора вєсти свою по-
літику.

По своїй організації христ.-нар.
партія цілком самостійна і йдучи
навіть солідарно з іншими хри-
стіянськими партіями (чи не легкий
натяк на кооперацію при найближ-
ших виборах?), партія затримає
свою незалежність. Партія покля-
нується на поважні вислєди дотє-
першньої своєї позитивної реаль-
ної роботи на народньому полі,
як: оснування Закарпатського бан-
ку, Асєкураційного т-ва, Руського
театру (при т-ві „Просєвіта“), чита-
лень, кооператив, видавництва і т. д.

Переименовання й реорганізація
хліборобської партії стоїть без-
умовно в звязку з недалекими пар-
ламентськими виборами на Чехо-
словаччині. Можємо побажати їй
лише як найкращого успіху на но-
вому шляху.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-
родна фортеця, це великий захист у
добі націоналізму.

Red. czas „Dilo“ Pr. 697/25. W imieniu
Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy
karny jak Trybunał prawowy we Lwowie,
orzeka za wniosek Prokuratury Państwowej,
że treść czasopisma „Dilo“ Nr. 212 (10.600)
z dnia 24. września 1925 r. w artykule wstę-
pnym a mianowicie: a) tytuł i wstępy stawa-
jące wstęp aż do słów „już wiesz“, b) po-
djęcie wątku, datę i opiszone i interpela-
cji wstępu między słowami: c) w ut. „Katy-
niński“ i „Lwów“, d) data 17. września,
e) zawołanie „brzydko“, f) „Dziś przy-
chodzimy, d) prośby „wynajmiesz“, e) „Przyjdźcie
zartujcie“, następnie: e) podjęcie między słó-
wami: „wynajmiesz“, f) „W żłobku interpe-
lacji, h) inter między słowami: „wynajmiesz“,
i) taka domaganie, g) inter między słó-
wami: „interpelacja wstępną“, a) kłódkę za-
zwierającą wiadomość zbrodni z § 63 a) ust. k.
uznać dokonana w dniu 23. września 1925
roku kłódkę za sprawiedliwą i
zartować zniszczenie całego nakładu i wydać
w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozp-
roszczania tego pisma drukowanego. Za-
razem wydaje się nakaz odpowiedzialności
redaktorowi tego czasopisma, by oszczędnie
najlepiej umiarkowanie i najobjęt-
niej i to na pierwsze słowo: „Dziś przy-
chodzimy“ tego nakazu podlega z sobą natę-
żoną przewidzianą w § 21 ust. drak. z 18.
XII. 1902 (Dz. p. Nr. 9 kx 1903 t. j. za-
kazuje za przekroczenie na grzywnę do
400 zł. — 1.000 zł. — 24 września 1925 r.
Nawet 1.

У пекуцій справі.

Львів, 29. вересня 1925.

Невтомний в своїх планах і замірах міністер скарбу Вл. Грабський, "пануючи" економічне життя Польщі, між иншим випустив 17. грудня 1924 закон, "ким вимагає доповнення до кінця 1935 року акційного капіталу банків щонайменше до висоти 1 (одного) мільона зол. В протинному випадку установи, що не зможуть здійснити цієї вимоги, що не будуть в силі доповнити через фінансову політику пп. Грабських адекватно основного капіталу, автоматично втрачати права акційних банків, головню право емісії цінних паперів.

Ця вимога польського уряду з особливою силою вдаряє в наш одинокий акційний банк, в Земельний Банк Піпотечний, в установу, що вже має свою історію в економічному житті українського народу.

Цей твердий закон заявився в хвили введення "твердої" валюти, в хвили для нас якнайменше пригрозий. Таж цілий цей рік є роком економічної катастрофи: спершу голоду і повені, а тепер їх наслідків фінансової кризи, аязаної зі загальною господаркою Польщі. Ясно, що в таких умовах відповіді імперативним домаганням закону про доповнення акційного капіталу — незвичайно важко, і то не лише нам, але й нашим сусідам. Та наслідки польські чи жидівські акційні установи, притиснені до мору, навіть після останньо виявленого розвалу внаслідок легкодошного-хижацтва господарки, мають ще вихід у фузіі (об'єднанні) двох чи більше банків в один, то ми могли би втратити єдину банку-установу неминуче і безповоротно. Шляхом фузіі польські й жидівські банки мають спронути досягнути вимігане законом мінімум акційного капіталу. Ми тієї спронуємо не маємо, а ясно, що фузія з чужинною аналогічною установою доведла до повної затрати національного характеру нашого єдиного банку, до його невідкличної ліквідації. Наша інституція, добута важкими зусиллями всього громадянства, тимсамим фактично перейшла би в чужі руки, на що віддавна чигають наші противники.

Ультимат п. Влад. Грабського без сумніву вдаряє у всі банки, однаке в першу чергу в наш банк. Бо ясно, що колиб навіть якась польська акційна установа внаслідок недо-

повнення акційного капіталу втратила мусіла втратити права банку, то це ще не було б для неї великим ударом. В найближчому часі в більш пригрозних умовах на основі нової концесії повстав би новий акційний банк. Для частка перспектива пропадає в імлі туманної будучини, бо ж з досвіду знаємо, що ми нової концесії від польського уряду не дістанемо. Вкінці Польки крім приватних мають ще й державні банки, які за споконуюги потреби польського громадянства і то — як знаємо з досвіду — виключно польського.

І тому перед нами стоїть далеко важче завдання і далеко більші обов'язки. Ми мусимо — вульгарно кажучи — зі шкурки вилазити, щоби впержати то добро, якого останнє це маємо, ту установу, яка в створенні умовинах є у нас першою і — останньою.

Не підлягає сумніву, що управа банку мусіла поробити вступні кроки в справі окремого дозволу на переведення нової емісії та підготування до неї. Однаке лякаємось, щоби справа емісії не виринула запізно, перед кінцем цього року та щоби з огляду на невеличкий речень не були знівечені вигляди і висліди емісії. І то тим більш, що прецінь всі здаємо собі з того справу, що в умовинах фінансової кризи нова емісія не піде легко. Зрештою, справа існування й розвитку Земельного Банку Піпотечного не є виключно справою управи банку. Це справа всього громадянства. Знаємо собі справу також і з того, що переведення нової емісії акцій Земельного Банку не буде легкою річю. Таж виключена річ, щоби в нас не найшлися люде слабкої громадської дисципліни або всезнайки, які не поробилиб Зем. Банкові як інституції цілої низки замітів, закидів, докорів, які не вказувалиб на його слабку або ніяку роллю в економічному житті нашого народу, які

Найбільший вибір блаватних товарів на осінній та зимовий 167 сезон поручає фірма 17-100

АНТІН УВЕРА
Львів, вул. Галицька 10.

Філія в Тернополі, вул. Міцкевича, філія в Стрию, площа Пилсудського.

не доказувалиб, що банк змарнував вкладки, льокації, не використував конюнтури і т. п. Не перечимо, що деякі з тих закидів можуть бути навіть зближені до правди, однаке тільки деякі, так сказатиб одиничні, бо після такого веліччяного "Umwertung aller Werte" нема ані одної установи, навіть ані одної людини, які в повній правом не можна зробити більше або менше слушних замітів.

Та в критичі ніколи не слід переступати границі об'єктивізму, бо инакше скотимось в пропасть морального нігілізму. Не сміємо забувати того, що з 15 літ існування банку тільки 4 (чотири) роки були добою нормальної праці, нормальних відносин і нормального розвитку. Решта — 11 літ — це роки війни і ще страшнішої новосини, роки нечуваної інфляції і страшної девалюації, роки вегетації серед найстрашніших суб'єктивних й об'єктивних умовин. А прещінь в перших 4 роках Зем. Банк виказував блискучі висліди своєї діяльності, належач до найкраще поставлених,

хоч — повсюд природно — невеличких інституцій. Недоставало йому розмаху в часах "пригожої конюнктури" — скаже лекто. І це правда, але до розмаху треба мати засоби, а їх Зем. Банк не мав. А зрештою, розмах це дуже хопака дорога, як це бачимо на десятках польських "розмахових" інституцій, які є великого розмаху покотились в пропасть і потягнули за собою десятки, а може й сотні тисяч людських екзистенцій. А наш банк без кредитів, без льокацій, знищений інфляцією й девалюацією, "без розмаху", а тільки виключно своєю обережністю й солідністю перебрався через нетри всіх фінансово-економічних клочок і ударів і без ніякої помічі міцно стоїть на власних ногах.

Тепер черга за українським громадянством всім збірним зусиллям дати нашому єдиному банкові вимагати тверді основи, а тоді й оправдані будуть тверді вимоги з нашого боку до тієї установи і її управи.

Компромітація.

3 приводу вибілюючого письма польських письменників.

Замітки "Роботнік".

Варшавський "Роботнік" (ч. 264 з 26. п. м.) спиноється над одкритим листом польських письменників до французьких письменників-протестантів.

"Відповідь польських письменників — читаємо там — є наскрізь фальшива в основі і методі. Знамениті письменники, що протестують проти протесту, намагаються зовсім розвиринати й оправдати існуючу у нас систему репресій у відношенні до політичних промис, стараються так представити справу, немов би ніяка пляма в тій діяльній не таїлася ані на адміністрації, ані на польських судиницях. З великою улогою прочитали ми кілька разів ту відозву і даремне старались знайти там хоч би яке застереження, якийсь слід поміркованості в об'єктивності, якийсь проблеск свідомості зла, що діється під заслоною ліпшур справедливості. Нічого — лише оборона за всяку ціну й обурення, що французькі письменники впадали виступати зі своїм протестом, який польські письменники" вважають — напастю на Польщу..."

В дальшій частині йде розгляд побідоносних точок відозви польських письменників. Передовсім теза, немов то Росія й Німеччина насилають до Польщі злочинців і шпигунів — не відповідає дійсності. Всі держави на світі, а не лише Польща, мусять боронитися

проти військового шпигунства. Однаке Польщі ніхто не ставив закидів з приводу процесів за шпигунство. Зрештою від кількох літ не було в Польщі смертних засудів з приводу шпигунства.

Друга теза — це балачка на тему карі смерті в кодексах. Польські письменники твердять, що працюють над зміною кодексів в напрямі скасування карі смерті. "Роботнік", пише що про ту працю нпз зміною кодексів і скасування карі смерті нікому нічого невідомо. В російським кодексі нема карі смерті. Завели її Німці в часі окупації на підставі "переходових приписів". А польська республіка прийняла цей дарунок німецьких окупантів і цілком його держиться.

За те Польща вже самочинно завела вишнйоткові, наглі, тав. доразові суди, які польські письменники називають делікатно "судами зі скороченням перебігом процедури". Та за тим "скороченням перебігом" — чигає смерть. Неправдою є, немовто ті суди принововлюється в дуже рідких випадках і то у випадках "особливо лютого убийства".

"Це торкається тільки бандитського

АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ.

По двацяти літах...

(Докінчення.)

Инший товариш священик перецає свої вражіння, з хвили перед п'ятнадцяти літами, як побачив товариша Адама на катафалку, в каплиці з простріленим чолом.

І згадують його товариші. І сум і біль огортає душі та гордість за разом.

Гордість, що з поміж нас вишшов він.

І стає перед нами як живий він, — товариш дорогий, любий,

— Треба, — радяться товариші — нам, товаришам його подбати, щоб пам'ять його, Адама нашого, не пропадала.

— Стипендію його ймення заснувати, щоби з відсотків міг учитися найкращий учень...

— Товариш Коцко мріяв про це, щоби стати артистом-маларем, хай стипендія йшлаб на талановитого й гідного студента в мalarській академії...

— Ні, краще для учня промислової школи, товариш Коцко сам працював як робітник на Великій Україні, в Німеччині та в Америці, їздив туди, щоб пізнати життя робітника й його важку працю.

— А де певність, що цей стипендіст не своденеймиться іведам по-

кійного товариша Коцка? Кілько то стипендістів завело надії, коли покінчило науки.

Аж каже о. катехит:

— І нема певності, що цей стипендіст виїде на гідного сина нашого народу, і нема певності в наших непевних часах, що гріш злочинний вами не зійде до зера. Другі народи инакше шанують своїх заслужених людей, вони ставають на прилюдних місцях ім'я пам'ятники. Ог і ми зробім так. Дймо вирізати мармурне погруддя Адама Коцка й нехай воно, поки ще годі инакше, перековується в одному з наших музеїв.

Подобалася думка о. катехита всім.

— Згода! Дамо вирізати погруддя покійного товариша Адама Коцка в мармурі.

І вибрали комітет. Комітет розвідає, кільки коштуватиме різьба, найде артиста й розділить кошти на всіх товаришів.

— І на професорів його — каже о. катехит — не минайте нас.

Ось так увесь час на устах усіх покійний Адам Коцко, товариш дорогий...

Може це й кривда для цих товаришів, що в визвольній війні покладали буйні голови за волю рідного народу. Ні, бо й їх ми не забули, й їх згадували щиро, сердечно, тепло...

Тільки на перше місце вибрався

товариш Коцко — бо ж він перший поклав свою буйну, юнацьку голову за найбільшу святість народню — за високу школу.

Так, згадували ми щиро, сердечно, тепло й їх усіх, що відійшли від нас на все — згадували й доброго, щирого товариша Тимка Шурака, що найшов кінцев у страшному чотирокутникові смерті, й трудяшого та все недоволеного з нашого ругенства Захарка Ткачука, що згинув трагічно, як січовий стрілець, і тихого Миколу Дмитерка, що добився становища священика й помер, як жертва неадорених Харчів у гімназійних часах й елєганта Яця Шура й усіх їх усіх, що кинули нас і перенесли в кращий світ...

І згадували ми й покійного поважного та любленого директора нашого Едварда Харкевича й покійних професорів Івана Верхратського, Юліана Левницького, д-ра Омеляна Савицького, Романа Цеглинського й ин.

Згадували їх усіх, згадували й живих товаришів і професорів, що їх не було між нами, а проф. Іванові Боберському рішено післяти привітний телеграму.

Згадавши всіх, згадували й пережите за двацять літ.

— Ми щасливі, бо пережили й живемо в важких і великих для нас часах.

— Ми дужі, че погасла й не чо-

гасне в нас віра в перемогу правди, в силу й кращу будучину великого нашого народу. Падуть на нас удари з усіх боків, та вони не зломлять нас, а ще більше застелять до життєвої боротьби.

— Ми раді й горді, ми й професори наші, що немає між нами ні одного, що спроневавсяб Народоу рідному, що на манівці зійшов би.

— Тішуся, що всі ви їсте свій хліб. Це багато значить їсти свій хліб, жити з власної праці, не бути тигарем суспільності — говорив один із наших професорів і господар в різних літах обох відділів.

Ішла щира сердечна гутірка, переплітана співани до піана в ніч. І короткою хвилиною здавався всім цей день першого товариського зїзду по двацяти літах.

Пізно в ніч розходилися товариші, щиро сердечно прощаючися:

— До побачення на другому зїзді...

І зітхання:

— Кілько то з нас тоді не буде, кільки відійде до тамтих, до Адама, до Тимка, до Захарка й до всіх тих, що вже покинули нас —

І розіхалися.

А був це зїзд тих, що тому двацять літ у 1905 р. здавали в ак'демичній гімназії в Львові іспит зїдлости. Зїзд був 8. вересня п. р.

З судової салі.

Сензаційна розправа на тлі великоміського багня.

Роман Філасевич, убийця Ст. Корнелі, перед судом.

Третій день розправи.

Слідуючий свідок п-н Ірина Л., ге-
решка а радше жовта підої тої історії,
я в бороні якої бував то Філасевич застрі-
лив Корнелію. Струнка 19-літня блон-
динка, елегантна, гарна з інтелектуальним
і симпатичним обличчям. Візнає ясно, кміло
опановуючи збентеження.

Філасевич пізнала на ній танців, ма-
ючи тоді 14 літ; він мав тоді літ 17. Між
ними називалась симпатія, яка може й пе-
ретворилась у любов, яка проте довго
тривала. Стрінувшись в 1924 р. у За-
чапе тривало по трьох роках небачення п-на
Ірини до Філа. лише познав. Коли
однак Філас. пізнав її любов і спитав,
чи вона відносилась до нього така сама, що й
раніш, вона сказала „так“, щоби, затри-
мавши його при собі, могла впливати на
нього а додатковому напрямку. Важала
бого легкодухом і людиною незрівно-
важеною.

З Корнелією теж були (свідок К.),
приятелями. І Корнелія була легкодухом,
але добримі манірами. Я холоднокрови-
сто був протилежністю до „неокресаного“
Філасевича. Відчувала, що оба вони почу-
вають взаємну нехоту, яка проте наверх
не виявлялась. Можливо, що Корнелія
почувала до неї любов, але ніколи з нею
не зраджувалась. З Філасевича Корнелія
сепарувалась собі, почувавши свою ніякості.
Філас. згадував про свій намір самоуби-
ства вже давно, але свідок не брала
нього поважно, знаючи його нахил до
фанфаронади й похвастів. В останньому
висті писав, що „Корнелія буде при моїй
смерті“. У вечір 20. січня (після вбивства)
не зустрічався у Філа. ніякого схвильовання.
Корнелія спитала його, чи не буде вже стрі-
ляти, сказав, що роздумуєся. Потім о-
бурювався, що подія чіпляється його.
При згадці про Корнелію заявив, що не
має за ким жаліти. Свідок виключає, що-
би Корнелія миг висловлюватись про неї
погано, бо відзначався великим тактом,
та й не мав підстав до очорнювання її.

Дальші свідки: батько й ма-
ти панни І. Л. — дають характе-
ристику обох сумних героїв: Корнелії і
Філасевича, згідно з описом їх допити.
Батько оповідає гостру сцену, яку зробив
Філас., коли той прийшов до них вече-
ром 20 січня, з нагоди листу Філа з запо-
віддю самоубийства. Потім, при грі в карти,
Філас. був цілком спокійний. Слідуючого
дня, коли смерть Корнелії стала голо-
соною, Філа. навіть жартував, що Корнелія
заплатила йому перед смертю грошків.

Служниця пп. Л. оповідає про
отримання листа Філасевича до панни Іри-
ни зі заповідженням самоубийства.

Четвертий день розправи.

Свідок Генрик Теплін, директор
Торгового Дому у Львові, Філасевича
не знав зовсім, Корнелію знав особисто
й часто стрічався з ним у мужеських та й
„мішаних“ товариствах. Корнелія казав
йому про свої неприємності на тлі лю-
бовних історій, казав теж про намір само-
убийства (серед квітів і багато сміхав),
але свідок знав, що Корнелія є трусом і
тому сміявся з його самовбійчих планів.
Свідок дав раз Корнелії 65 зол. на запла-
чення одного довгу й обіймав згадці спля-
ти його довго, але „хотів мати гарантію,
що гроші підуть на заворот довга“, то-
му запропонував Корнелії вступити до
нього на службу; Корнелія відмовився.
Свідок Адам Ломницький, якого
Філасевич в годину після вбивства зви-
рився зі страшною тайни. Коли свідок,
збентежений до краю, спитав тоді про
причину, Філа. відповів: „Бо був канадія“.
Філасевич страшенно був заднервований,
бігав по кімнаті й натикав на різні мо-
менти, але не хотів говорити ясніше.
Свідок Марія Л. характеризує пок.
Корнелію як позера, який чванився своїми
успіхами у живої. Свідок з великим
збентеженням, під натиском предсідника,
поторяє слова, які й, молоденькій дів-
чині, сказав раз Корнелія: „мені залежить,
щоб я не лише сплював дича“... Свідок
Вітольд Обмінський заперечує,
наче би був приятелем Філасевича, — був
лише його добрим товаришем. Це він був
тим, до якого вперше пішла вбивства зай-
шов Філа, не вийшов його в хаті і стрі-
нувшись щойно в Славську на спортивній
прогуляні. Філа. був веселий і гарно бави-
вся. Оповідуючи йому в тайні історію
смерті Корнелії, Філа. подав як причому-
випадковий стріп: Філа. старався бутим то
ритувати Корнелію, але без успіху. Філа.
вирив, що вдається йому ошукати полі-
цію. Філасевич характеризує як тип від-
емний; у хаті не займався нім і про
нього рідко він висловлювався погано.
Йшла річ, що мав деякі й позитивні при-
кмети, як нпр. ніколи не хвалився своїми
воєнними відзначеннями. Свідок Ядві-
га К. знає, що Філас. любився в панні І.
Л., бо передавав через неї листи до тої
панни. Свідок Гадеуш Гадаевич,
антикар, виявляється цілком оригінальним
соціальним теоретиком: його дуже диву-
вало, що Філасевич хоча з доброї родини,
а проте був лівих переконань. Свідок

Модні матеріали жіночі і мужеські.

Шовки, адамашки, паюші і вельвети.

Сукна на футуа, реверенди і убрания студ.

Полотна, шифони, хустки, кофки і т. п.

Найдешевше

у ФІРМИ

РОМАН ЗУБИК

Львів, Галицька ч. 10.

412 9—10

інж. Вацлав Ярра знав добре обох:
Корнелію і Філасевича. На запит пред-
сідника, що йому відомо про кореспон-
денцію пок. Корнелії з жінкою свідка,
свідок з обуренням протестує проти інси-
нування, які шкодають честі безборонної
жінки. Свідок д-р Ст. Лібгарт знає,
що Філасевич мав часті справи з честю. Кор-
нелія була чарівною. Свідок Вітольд
Рутчинський бачив обох сумних героїв
критичного дня у цукорні Залеского.
Свідок Вл. Зброжек, приятель Філа-
севича, дає цьому останньому дуже гар-
не свідчення. Свідок Зигмунт Фо-
гель стрінув Філасевича, коли той шов
на подію до переслухання в справі
вбивства. Філас. сказав тоді, що смерть
Корнелії є у зв'язку з таємничою смертю
Стефануса. Свідок, не знаючи ще
справника смерті Корнелії, радий тоді
Філа. не йти до переслухання, бо замкнуті
його. Свідок Кароль Дорскі нічо-
го цікавого не каже.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Чічерін про ціль подорожі.

Другого дня побуту у Варшаві
Чічерін заявив представник за-
граничних часописів, що їде
до Німеччини, де побуде три
місяці для лікування. Ціллю його
подорожі до Варшави називання
контакту з польським урядом для
обговорення найважливіших уступів
майбутніх договорів між обома
державами й для досягнення оконеч-
ного порозуміння в тих точках
риського договору, у яких його
ще не досягнуто. Можливо, що у-
твориться мішана комісія, якій
відається ця працю. Підчас його
побуту порішиться теж найважливі-
ші точки торг. договору.

Порозуміння СРСР. і Польщі
важне для всієї Європи, при цьому
нема агресивності до третьої дер-
жави. Слід стрімити до ожиллення
екон. взаємин, обміни товарів. Це
легко, бо політика СРСР. супроти
азійських народів не суперечить ін-
тересам Польщі. У теперішній мент
міжн. політики зближення Польщі
до СРСР. дуже важне.

На запит кор. Райтера, який вплив
матиме вступлення Німеччини до
С. Народів на рад.-нім. взаємини,
Ч. відповів, що колиб Німеччина
вступила без застережень щодо 16.
і 17. уст. пакту Союзу і мусіла
есуентально виступати проти С. Р.
С. Р., тоді зайшли би дуже
поважні зміни. Щодо Англії, то
консервативний уряд її ворожий до
СРСР. Це сильно комплікує справу,
але СРСР. готов кожної хвили за-
чати переговори. Що до гарантійно-
го пакту, то він кермований голо-
вно Англією, а звернений проти
СРСР., зміряє до повного відокре-
млення СРСР. Становище Франції
все неясне. Зближення СРСР. до
Польщі і до Франції скріпить сві-
тову безпеку.

Чічерін про жид. колонізацію.

На запит одного з журналістів
як мється справа з жид. колоні-
зацією Криму, Чічерін відповів,
що подробиць тої справи не
знає. Знає лише, що колонізація
урядово затверджена, буде від-
буватися і що є призначена на
це відповідна скількість землі.
Успіх вона матиме. Не передбачує
ніяких фінансових перешкод. Коли
заграниця співділатиме прискорить
цей процес. Головне гроші. Будова
й інвентар коштують багато
грошей. Були переговори з загр.
банкрами в тій справі.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар „Українського Наддні-
пряньського Театру О. Мітнєвич і
Бережани. Сала Сокола.
30. IX. „Вія“.

131 23—?

Український мішаний хор Д. Мотил:
Концерти хору Котка у Львові відбудуться
в днях 1, 2, 3 жовтня н. р. в салі Наро-
дного Дому (Рутівського 22). Війети на
львівські концерти продас Народна Тор-
говля (Ринок 36).

518 4—?

Ширіть наш часопис!

Дрібні оголошення.

ПРОДАМ негайно дешево маєток 30
моргів ґрунту з будинками за 8.000 зл.
Один кавадок, а тім 12 моргів старого лі-
са в Немирові. Відомість Львів Каделька
ч. 10. Арабський.

544 2—2

10 зол.

коштує чертка класової льоте-
рії. Тягнення 1-ої класи аж 14.
і 15. жовтня. Год. виграно 400.000.
Кількадесят виграних великих і
32.500 менш. витратих.

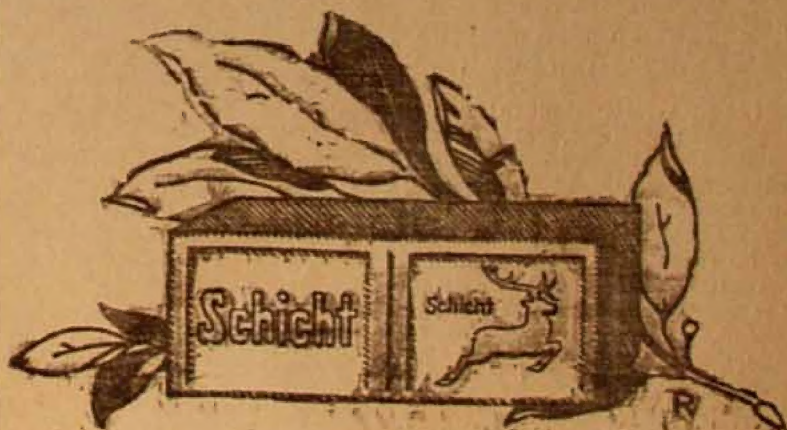
Ший лос | Половина | Чертка

40 зол. | 20 зол. | 10 зол.

Зі згаду на зближаючійся тер-
мін тягнення просимо спішитися з
замовленнями. Плати гри і почто-
ві чеки даром. Дім Банковий
Шіц і Хаєс, Львів пл. Марії-
528 сьма 7.

3—4

Правда побіджає!

Взором всіх мил

є мило ОЛЕНЬ-ШІХТ.

Від десятка літ стараються всі продуценти
мила дорівнати якості мила Олень.

Коли фабрикант або купець хоче спеціально
захвалити своє мило, підчеркує, що „мило
його в таке добре, як правдиве мило Олень“.
Газдині! Вам треба мила не „доброго як“,
але найліпшого, а таким є

Мило Олень-Шіхт.

МАШИНУ до писання українською по-
д-сям в добрім стані куплю охвально
Зголошення листом Адам Крижів-
ський Львів 2 дворень, остантє. 547 2-2

Д-р КОНЮШИК Степан! Сейчас приїд-
або напиши до мене. Д-р Мудрецький
Любачів. 550 1—2

РОДОВИТА Англіяка віднос лекції ан-
глійської мови. Відомість вул. Доче-
галич 4. П. пов. на право від год. 2—4
549 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Тит Е. Бурчинський

бувший долгалтний асистент хірур-
гічної клініки проф. д-ра Ридігера у
Львові, бувший примар хірургічного
відділу Загал. шпиталю у Чарівцях
ордиує в хірургічних хородах і недугах
горла, носа і уха при вул. Сапига ч.
25. П. пов. від 11—12 перед полуднем і
495 від 3—6 пополудни. 3—5

ОКУЛІСТ

Д-р Г. ІГЕЛЬ

лінар Народної Лічниці

ордиує в очних недугах

у Львові при вул. Ягайлонській 26
431 7—10

інж. архітант

Лев Левинський

Львів, Содова 3 (біля Потоцького)
виконує затверджені плани, бере в під-
приємство будови по конкурсній
535 цінах. 2—12

Футра мужеські футра жіночі

поручає магазин і робітня футур

Олександра Врубля

Львів. вул. Галицька 20, І. пов.
276 11—30

Лінарі поручають для недонровниа

і реновалесцентів

ВІНО ХІНОВО-ЗАПІЗНЕ у флашках

поручає

Аптіна М-ра Лешка Славдовського.

473а) Львів, Галицька ч. 19. 3—7